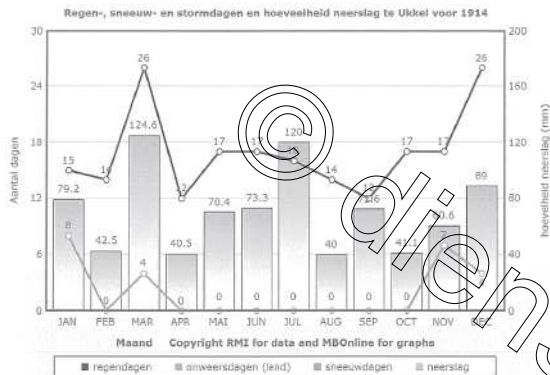

Weerkundige waarnemingen

Invoer van Hollandsch Vee. — Bericht.

Ik heb de eer te kennis te brengen de belanghebbenden, dat de volgende maatregelen genomen zijn om den invoer van het Hollandsch vee te bevorderen.

- 1° Het hebben der inkomrecht wordt geschorst;
- 2° De invoer in België zal vrijelijk geschieden op alle plaatsen op de grens;
- 3° De tot hertoe bestaande gezondheidsmaatregelen worden geschorst.

Deze laatste schikking is mogelijk gemaakt door de tegenwoordigen besten staal van gezondheid van het Nederlandisch vee. Daar heerscht immers, voor het oogenblik, geen besmettelijke ziekte. De Heeren Ministers van Financien en van Landbouw hebben sedert 28 dezor, aan de ambteuren hunner wederzijdsche Departementen, onderrichtingen gegeven overeenkomstig met het bovenstaande.

Oostende, dan 31 Oogst 1914.

De Burgemeester,
A. LIEBAERT.

Bron: Le Bulletin Communal 1914, pp. 639. Vindplaats: Archief stad Oostende

DUIDING

In 1914 mocht België de titel van dichtstbevolkte land ter wereld opeisen. Bovendien was België een van de modernste en meest geïndustrialiseerde landen van dat ogenblik. Het aantal arbeiders dat nog actief was in de landbouw slonk dan ook gestaag. Globaal genomen was de Belgische bevolking voor haar dagelijks brood afhankelijk van de vrije markt, en niet van de eigen moestuin. Driekwart van de totale voedselbehoefte werd gestild door het buitenland. In augustus 1914 – de oogstmaand – brak de oorlog uit. De gevechten veroorzaakten directe gevolgen voor het binnenlandse voedselaanbod. Boerenzonen werden gemobiliseerd, boerderij-

en werden verlaten en platgebrand. Daarbij kwam dat het Duitse leger graag gebruik maakte van de mondvoorraad van de Belgische bevolking. Soldaten eisten massaal kippen en varkens op en deden zich te goed aan brood. Ondanks de toegenomen internationale spanningen had de Belgische overheid geen strategische voedselvoorraden aangelegd. Toen de tegenstanders van het Duitse Rijk besloten hun vijand uit te hongeren, was het lot van België duidelijk. Het handelsembargo was zowel gericht tegen de coalitiepartners van de Triple Alliantie als de bezette gebieden. Ook neutrale landen, zoals de Verenigde Staten van Amerika, konden geen handel meer drijven met België.

Reeds op 14 augustus 1914 vaardigde de

Initiële research en concept: Virginie Michils, dienst Cultuur Oostende

Samenstelling: Tammy Deley, historica; Virginie Michils en Erwin Mahieu

Extern adviseur: Erwin Mahieu

Coördinatie: Amelie Ingelbrecht, dienst Cultuur Oostende

Eindredactie: Virginie Michils, dienst Cultuur Oostende en Martine Meire, directeur

Druk en lay-out: drukkerij Lowyck

NIEUWS VAN ONS GARNIZOEN TE VELDE - 3^E EN 23^E LINIE -

Na enkele dagen rust krijgt de 3^e brigade (bestaande uit manschappen van het 3^e en 23^e Linie) op 1 september opdracht om zich te verplaatsen van hun kantonnement Bouchout naar Willebroek. De verplaatsing loopt via Hove, Kontich en Boom. Ze nemen posities in in Willebroek en vernemen van een inwoner uit Londerzeel dat vijand dichtbij zit. Duitse troepen bevinden zich ten zuiden van de spoorlijn Dendermonde-Mechelen. Na enkele uren krijgen de manschappen het bevel zich terug te plooiën. De vrees bestaat dat Duitse troepen proberen binnen te dringen in het gebied ten noorden van de linkeroever van de Schelde. Eenheden van ons garnizoen worden op 4 september met de trein van Bouchout naar Antwerpen gebracht waar ze in Burcht de Schelde overstoken en posities innemen in Kribbeke.

Bron: Willems, Les 3e et 23e Régiments de Ligne en Compagnie, s.l., s.n., 1939, 246 p.

Belgische regering een koninklijk besluit uit dat de lokale besturen verantwoordelijk stelde voor de bevoorrading van het volk. De meeste gemeenten waren echter niet opgewassen tegen die taak. Sommige besturen hadden al een steuncomité opgericht maar beschikten niet over het geld om dat langer dan een paar weken vol te houden. Zonder externe hulp of leiding waren alle liefdadigheidswerken ten dode opgeschreven. Zo ook in Oostende dat zijn bevolkingsaantal zag ver-x-voudigen door de grote stromen vluchtelingen die dagelijks binnenkwamen.

Bron: G. NATH, Brood willen we hebben! Honger, sociale politiek en protest tijdens de Eerste Wereldoorlog in België, Antwerpen, Uitgeverij Manteau/WPG Uitgevers België n.v. 316 p.

Dank aan: Martine Vandermaes & Nadia Stubbe, Bibliotheek Kris Lambert en Claudia Vermaut, archivaris stad Oostende, Willy Versluys, Ferdinand Gevaert en Freddy Hubrechtsen

Gazet van Oostende

Abonnementen:
GRATIS
Uitgever:
VU Kristof Beuren,
Stadssecretaris,
Vindictvelaan 1,
8400 Oostende

Verschijningen omtrent: elke vrijdag vanaf 8 augustus 2014
Plaatsen van verschijsning: Torisime Oostende - UT-letok CC De Grote Post, Hendrik Servuylaan 18A - Thuisloket, Stadhuys, Vindictvelaan 1 - Bibliotheek Kris Lambert, Wellingtonstr. 7 - dienst Cultuur, Stadhuys, Vindictvelaan 1 - Opzet Bakkerij Maenhout, Voorhavenlaan 152 - Ravenijde: Kruidentier de 4 seizoenen, Nieuwpoortsesteenweg 919A - Zandvoorde: Bakkerij Filij, Zandvoordeleopstr. 42 - Sene: Deneubourg, Gindsesteenweg 105 - Westerdwarer: Bakkerij Hicco, Tothoutsesteenweg 102

Aankondigingen worden aangenomen:
dienst Cultuur stad Oostende
tel.: 059/563016 - email: cultuur@oostende.be
Volg ons dagelijks op
www.oostendecultuurstad.be
www.facebook.com/gazetvanooostende
https://twitter.com/a_vervliet@A_Vervliet

Nieuws van het front

OORLOGSGEWELD OP STEEDS MEER FRONTEN

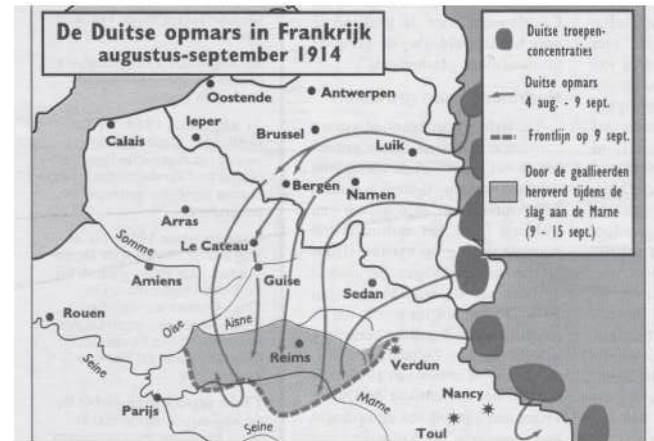
DUIDING

Het westfront. Frankrijk. Op 24 augustus werd het bevel gegeven tot de terugtrekking van de geallieerde legers. De doorbraak van het Duitse leger in Noord-Frankrijk was een feit! De Franse opperbevelhebber, Joseph Joffre, wilde via de spoorwegen zijn troepen van de rechtvleugel verplaatsen naar de linkervleugel. De troepenbewegingen zorgden voor paniek in de Franse hoofdstad en heel wat inwoners repten zich om Parijs te verlaten. In de nacht van 2 op 3 september vluchtte ook de Franse regering naar Bordeaux.

Ondertussen had de Duitse legerleiding ingezien dat zwenken rond Parijs, zoals voorzien in het oorspronkelijke aanvalsplan van de Duitse leger, niet mogelijk was van de vermoede troepen. De opeenvolgende zegebulletins van de Duitse commandanten te velde gaven een rooskleurige kijk op de toestand. Het leek erop dat de Fransen en de Britten zo goed als verslagen waren.

De Duitsers veranderden van koers. Op 9 september werd het voor de Fransen duidelijk dat de vijand ten oosten van Parijs zou afzakken naar het zuiden. Dit opende mogelijkheden voor een flankaanval omdat de Fransen en de Britten in de omgeving van Parijs dubbel zoveel troepen hadden als de Duitsers. De slag aan de Marne tussen Verdun en Parijs kon beginnen. Meer hierover in de 'Gazet van Oostende' van volgende week.

Het westfront. België. Eind augustus bevond het Belgische leger zich binnen de fortenging rond Antwerpen. De troepen waren dood van het dagenlang van hot naar her marcheren. Ze waren ongewassen en slecht gevoed. Er waren nog geen veldkeukens, zodat de manschappen hun portie blik-sardienen en harde beschuit van De Beukelaer zo goed en zo kwaad als dat ging, aanvulden met wat ze van de bevolking kregen, kochten of stalen. Binnen de versterkte stad Antwerpen konden ze op adem

komen. Bovendien ging iedereen ervan uit dat Antwerpen niet in te nemen was... Maar de militaire toestand was voor België beangstigend. De Engelsen konden Antwerpen niet bevoorraden omdat Nederland de Westerschelde afgesloten had voor oorlogsschepen.

Maritieme oorlogvoering. In het begin van de oorlog was Duitsland nog zoekende naar de juiste verhoudingen en keuzes voor de maritieme oorlogvoering. Geleidelijk evolueerde ook het Duitse duikbootwapen. De eerste fase was de ontdekking van het duikbootwapen als offensief strijdmiddel. Aanvankelijk hadden de duikboten geen offensieve functie en werden zij voornamelijk gebruikt als defensief wapen en voor verkenningen. Het was de ontdekking van het maritieme slagveld dat hierin verandering bracht. Vanwege de kwetsbaarheid van de Duitse marinesposities bij Helgoland werden duikbooteenheden onder het bevel van de Korvettenkapitein Hermann Bauer en Otto Feldman in de Duitse Bocht gestationeerd. De duikboten waren bedoeld als pure defensieve maatregel. Korvettenkapitein Bauer bracht hierin verandering. De doortastende marineofficier was niet van plan

zich tot defensieve houding te beperken en experimenteerde met de offensieve mogelijkheden van het duikbootwapen. Bij de daarop volgende acties ging het om patrouilles op de Noordzee. Bauer voerde de duur van de acties langzaam op van zeven tot 30 dagen en soms zelfs meer. Hierbij werden eerste resultaten geboekt. Deze experimentele fase toonde aan dat bemanningen langere tijd aan boord van de 'ijzeren doods-kisten' konden blijven. De duikboot werd hierdoor als offensief wapen interessant. Het toedrijven van de Engelse kruiser op 5 september 1914 was hiervan een 'succesvol' voorbeeld.

Het oostfront. Al sinds 17 augustus zijn twee Russische legers, het Eerste Leger o.l.v. generaal Pavel Rennenkampf en het Tweede Leger o.l.v. generaal Alexander Samsonov, Oost-Pruisen binnengevallen. Duitse troepen hebben de Russen teruggedrongen tot aan de Oost-Pruisische grens. Het Russische opperbevel besefte niet dat zijn ongecodeerde radioverkeer afgeleust werd door de Duitsers, die alles te weten zijn gekomen over de Russische sterkte, voorzieningen en plannen.

Het oostfront.

Van 26 tot en met 31 augustus - Slag bij Tannenbergh. De Duitse troepen stoten buiten Tannenbergh op Samsonovs leger. Op 29 augustus is Samsonov omsingeld. De pogingen van Rennenkampf om Samsonovs troepen te hulp te komen draaien op niets uit. De Russen lijden enorme verliezen en hun invasie in Oost-Pruisen is definitief vernield. Het Franse en Britse vertrouwen in hun bondgenoot op het oostfront is door de vernietigende nederlaag ernstig geschoonden. De Duitsers komen versterkt uit de strijd.

Eerste Wereldoorlog, De Grote Markt waar Belgische militairen voor het verwoeste Hotel Namur bivak hebben opgesteld. Dendermonde, België 1914. C [SFA022802675], Het Leven, Spaarnestad Photo

Het westfront.

30 augustus. De Duitsers bombarderen Parijs met een Taube-eendekker die vier kleine bommen en propagandapamfletten dropt.

In de nacht van 2 op 3 september. De LZ 17 Sachsen stijgt op vanuit Keulen en voert de eerste offensieve luchtschipoperatie uit. Antwerpen wordt aangevallen met drie bommen van circa 90 kilo. Er is grote schade aangericht waarbij ook huizen die ingericht zijn als ziekenhuis worden getroffen. Twaalf mensen raken gewond.

5 september. De Duitse duikboot U-21 brengt de Britse kruiser HMS Pathfinder tot zinken. 259 bemanningsleden komen om.

5 september. De Duitsers branden een groot deel van Dendermonde plat waarbij de helft van de huizen volledig wordt vernield. Enkel de gotische Onze-Lieve-Vrouwekerk en het Vleeshuis op de Grote Markt blijven overeind staan. Veel inwoners zijn gedepoteerd naar Duitsland. In Lebbeke en Sint-Gillis worden 25 inwoners vermoord door het voorbijtrekkende Duitse leger.

Vesting Namen, verdedigd door de troepen van de 4de Legerafdeling, valt op 25 augustus 1914. Afgesneden van het veldleger, dat zich terugtrekt op de nationale Vesting Antwerpen, worden de overblijvende soldaten op transport gezet naar Le Havre. Van daaruit vertrekken op 1 en 2 september 1914 de niet-bereden troepen met onder andere de maalboot Princesse Clementine naar Oostende en Zeebrugge. We zien de soldaten aan wal komen, om een paar dagen later per spoor overgebracht te worden naar Antwerpen waar ze de rest van het Belgische leger vervoegen.

Collectie: Erwin Mahieu

Nieuwe maatregelen voor vluchtelingen aangespoeld in Oostende - Oostendenaars wees solidair!

Het cabinedorp leek aanvankelijk de meest geschikte plaats waar het toenemende aantal vluchtelingen vanaf midden augustus kon opgevangen worden in Oostende. Er is echter veel kritiek op deze maatregel.

Gebaseerd op het advies van het Officieel Comité heeft de Gemeenteraad van Oostende op 4 september enkele belangrijke en dringende beslissingen genomen om de vluchtelingen die in Oostende toekomen, beter te kunnen opvangen en te verzekeren van logeren en levensbehoeften. Dit is echter niet evident, vermits hun aantal steeds toeneemt.

56. AT THE HARBOUR STATION, OSTENDE. Pige

Vluchtelingen in het havenstation 'Débarcadère' in Oostende. Collectie: Willy Versluys

Zo zal elk Gemeenteraadslid de leiding nemen over een opvangplaats voor vluchtelingen. De afspraken vastgelegd in de Gemeenteraad van 4 september houden in dat: 1. Elk Gemeenteraadslid zal de dagelijkse organisatie van de opvangplaats toevertrouwen aan een bureau dat wordt samengesteld met het Gemeenteraadslid, vrienden en kennissen van het Gemeenteraadslid, hun werknemers, schoolpersoneel, ... 2. Het bureau moet een lijst bijhouden met de naam, geboortedatum, woonplaats en de reden van het verblijf in Oostende van elk lid van de familie dat het onderdak verschaft. Dit met het oog op een eventuele overbrenging naar Engeland. 3. Het bureau heeft als taak de overnachting en de voedselbedeling te regelen. Indien particulieren vluchtelingen opnemen krijgen ze hiervoor een vergoeding van 0,50 Belgische frank per persoon. Met deze maatregel wil het Stadsbestuur de Oostendenaars aansporen om vluchtelingen in huis te nemen.

- De hygiënische omstandigheden moeten nauwgezet worden bewaakt. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op de Stadsdiensten.
- Het Centraal Bureau zal de verdeling van de vluchtelingen over de opvangplaatsen op zich nemen.
- Het Centraal Bureau wordt ingericht, dankzij de ter beschikking stelling van het gebouw door de eigenaar Gabriel Jean, in de Schouwburg van het Hazegras. De locatie is uitmuntend wegens gelegen tussen de beide stations.
- Vertegenwoordigers van het Centraal Bureau moeten bij aankomst van de treinen aanwezig zijn om de vluchtelingenstromen in goede banen te leiden en hen te informeren over de te volgen procedure.
- Het is belangrijk dat alle bureaus in nauw contact staan met het Centraal Bureau.
- Het Comité van de Onderstand moet zo snel mogelijk identiteitskaarten voor de vluchtelingen aanmaken.

Dit is het overzicht van de opvangplaatsen met aanduiding van het verantwoordelijke Gemeenteraadslid:

Bronnen: Ellebout en G. Lefèvre, Oostende onder de Duitse bezetting 1914-1918, Drukkerij Ellebout, Oostende, pp. 23-25.

- Bureau central (Théâtre du Hazegras), Ecoles du Hazegras: MM. Ellebout et Jean.
- Galerie-promenoir, Fort Wellington, Luna Park, Etablissement des Bains: MM. de Vriete et Dewoelt.
- Ecole moyenne, Ecole Industrielle, Ecole rue des Bateliers: MM. Moten et Rau.
- Athénée Royal, Garages d'automobiles, Kursaal: M. Verheyen.
- Ecole Ménagère, Ecole rue St-Petersbourg, Ecole rue de Constantinople: M. Dejaridin.
- Ecuries Royales: M. J. Laroye.
- Ecoles du Mariakerke, Etablissement hydrotherapique: MM. Kesteloot et Van Dycke.
- Ecoles rue des Deniers, Ecole catholique rue Terre-Neuve, Ecole catholique rue des Briquetiers: MM. Laus et Mollet.
- Ecoles catholiques rue St-Sébastien, Ecole St-André, Gilda des Pecheurs: M. Hamman.
- Ecole communale rue de Constantinople, Ecole communale rue des Sœurs Blanches: M. Coraëlis P.
- Ecole catholique rue de Constantinople, Volksbond: M. Las crauwant.
- Collège Notre-Dame: M. Basels.

Het Kursaal. Collectie: Erwin Mahieu

Oostendenaars, weef wie u in huis heeft!

Burgemeester Auguste Liebaert herinnert de Oostendenaars er nog eens aan dat alle uitbaters en eigenaars van hotels, pensioenhuizen of gemeubelde huizen en appartementen, zelf verantwoordelijk zijn om de identiteit van hun gasten te kennen en hiervan melding te maken aan de politie. Deze opdracht van hogerhand moet stipt worden uitgevoerd in alle niet-bezette delen van België.

Nalatigheid zal zwaar worden bestraft en worden beschouwd als een vorm van spionage of landsverraad.

Bron: l'Echo d'Ostende, 3 september 1914. Bron: <http://god.biboostende.be/>. Vindplaats: Bibliotheek Kris Lambert Oostende

De Wellingtonhippodroom. - Collectie: Erwin Mahieu

Het cabinedorp in Oostende. - Collectie: Erwin Mahieu

Aftocht van de Britten

Op zondag 30 augustus maken militaire vliegtuigen oefenvluchten boven Oostende. In de late namiddag woont burgemeester Auguste Liebaert een defilé van Belgische en Britse militairen bij De Britse bevelhebber Brigadier-General Sir George Grey Astor te dank na allop de bevolking en het Stadsbestuur van Oostende voor de hartverwarmende ontvangst en het enthousiasme van iedereen.

De volgende dag neemt burgemeester Auguste Liebaert afscheid van hem in Hotel Terminus. Op dinsdag 1 september verlaten de Britse militairen Oostende en zetten via Zeebrugge

koers naar Antwerpen. Bron: Ellebout en G. Lefèvre, Oostende onder de Duitse bezetting 1914-1918, Drukkerij Ellebout, Oostende, pp. 28

Zondag 30 augustus 1914. De Britse mariniers marcheren via het Sint-Petrus- en Paulusplein naar het Wapenplein, waar ze door de militaire plaatselijke overheden geschouwd worden. Bron: F. GEVAERT EN F. HUBRECHTSSEN, Oostende 14-18. Deel 1, Oostende onder de Duitse bezetting, 1914-1918, Veurne, De Klaproos, 1995, pp. 21.